

Carles Salvador i Gimeno

L'AUCA DE LES OQUES

A Delfi Dalmau Gener

*«Quan l'esperit impur d'un home,
va per llocs sequers cercant repòs; i
no trobant-ne, diu: Tornarè a la meua
casa d'on he eixit. I quan hi arriba
la troba neta i abandonada.»*

*«Aleshores se'n va, i pren amb ell
altres set esperits pitjors que ell i,
entrant, hi habiten. I les darrerries
d'aquell home són pitjors que els co-
mençaments.»**

Sant Lluç. *Evangelí* C. XI v. 24-25 i 26

INICIAL

I

«Hall» d'un xalet en un balneari de muntanya. Quatre cames de fadrina enfundades de mel. Tres camises de cavaller, blanques. Una barba, *cerrada*, de Mestre d'Escola. Sis cigarretes de tabac havà. Una cocktailera. Vasos...

En primer terme, un pot d'inquietud burgesa i un somriure de mitjana satisfacció.

En segon terme, la divergència de la carretera. Per la carretera s'allunya un gitano de 18 anys, menant, amb una canya agònica, tres oques en columna.

Com a teló de fons, el soroll de la bomba que puja aigua als dipòsits de la vil·leta.

II

La Maria té, pintat en la pell de la cuixa dreta, un cor envermellit. Es palpa el cor i diu: —Aquesta nit tindré por. Tres oques seguides d'un gitano, és de mal averany.

III

L'Antònia té, pintada en la pell de la galta esquerra, una boca entroberta. Els seus llavis naturals són pintats de verd però els artificials són morats. L'Antònia té un bon gust: deixar-se besar pels amics. Vol, però, besades esterilitzades. I per això s'ha inventat els llavis càlids de la galta. I diu: —Si el gitano entrava en la vil·la digueu-li on dorm. Només li exigiria una cosa: que abans s'afaitàs.

IV

El Miquel té els ulls fits a la camalliga de la Maria. L'Enric té el nas ben prop de la galta de l'Antònia. El Josep té dins el cervell les tecles de la màquina d'escriure que atacaria en redactar una citació amorosa nocturna. Desitja la Maria i mai no escriurà la lletra que hauria de deixar en la bústia de l'escot de l'estimada.

V

El Mestre d'Escola té una flor de mofa entre les dents. Sense deixar caure la seua flor de mofa, diu: —Jo també tinc por als gitanos.

Tots riuen, forçats, manco la Maria.

Segueix el Mestre d'Escola: —He llegit que un gitano ha declarat que per dues pessetes assassinaria una monja novícia.

La Maria deixa de palpar-se el cor i diu: —És natural. Un gitano és una mala persona.

El Miquel: —Però si és gitana i «bailaora» és ja una persona decent.

L'Enric: —També és decent un gitano «torero».

El Josep: —Tots els gitanos artistes són persones tractables.

L'Antònia: —Però tinc entès que no hi ha gitanes artistes i, per tant, tractables, si no és en «deshabillé».

Sense traure's dels llavis la flor de mofa, diu el Mestre d'Escola: —Aquest gitano de qui parlem, l'any passat també vingué amb les oques que ara mena. És possible que haja donat la volta al món.

La Maria: —Fent què?

El Mestre: —Fent què? Fent passejar les tres oques.

La Maria: —Quines oques?

El Mestre: Les de la Llibertat, la Igualtat i la Fraternitat. No poden ésser d'altres.

El Josep: —No ens interessen. Som demòcrates.

El Mestre: —Educats als jesuïtes.

L'Enric: —I què?

El Mestre: —Ah, no res. Que els gitanos són els únics que practiquen la Llibertat, la Igualtat i la Fraternitat.

El Miquel: —I què?

El Mestre: —Que és un engany. Així no treballen!

El Josep: —Que els governs els facen treballar.

El Mestre: —No cal. Ja els fan treballar els senyorets, de tant en tant. Es fan artistes.

El Josep: —Sempre ho paguen els jesuïtes i els senyorets. La bomba de Morral... La mort de Ferrer... L'assassinat de Canalejas... El barranc de «El lobo»... Les dictadures...

El Mestre: —I el naixement dels mateixos senyorets. No esteu mal informats. Més abans de tot això, ho pagava «La Mano Negra» andalusa. Ara s'ho comparteixen els jesuïtes, els comunistes i els snobs.

La Maria: —I què hi ha de veritat, senyor Mestre?

El Mestre: —De veritat o de real, senyoreta? Són conceptes prou diferents; de vegades són oposats.

L'Antònia: —I què hi ha de real?

El Mestre: —Les realitats d'un sol fet són diverses. Innúmeres.

La Maria: —Com els jesuïtes, oi?

El Mestre: —Sí, senyoreta; com els jesuïtes.

El Josep: —Visca els jesuïtes!

El Miquel: —No, els jesuïtes, no. Les gitanes!

VI

L'Antònia: — Fes-me una besada, Miquel.

Es posaren a beure i a fumar. El Mestre d'Escola s'envermellia de vergonya. S'alçà, prengué el barret i eixí de l'habitació.

Va anar a jeure sota una acàcia. Havia ben dinat. I s'adormí. I somnià.

CORPUS DE L'AUCA

Tribu de gitanos

I

La foguera cou l'arròs entre el rogle de la tribu de gitanos i el carro. Al cel hi ha tantes orenetes que el sol fuig de l'eixam de fletxes en vol. Sota un arbre proper hi ha un jove, boca enlaire, somniant la mitja lluna de Romania. Damunt del seu ventre descansa el cap d'un ca ple de matadures. Una joveneta assaja una tremolor de dansa. Dels cimals de l'arbre cau a terra la palla d'un niu de verderols.

II

El vent del migdia fa cantar tota fulla de l'arbre. Dorm la tribu a l'ombra i els ossos del dinar dormen al sol. Les formigues tornen al cau sense una mala molla de pa a la boca. La formiga-mare les ha de remorar i per això elles porten les peticions de perdó sota l'aixella.

III

Un ganivet d'Albacete s'arrepénja en una grava que té la forma i el tamany d'un ronyó masculí. L'airet s'afila al tall de l'acer brunyit per a les entrayes enemigues d'un tricorni.

IV

Tres homes adormits sota tres negríssimes cabelleres llargues. Tres rínxols guarneixen tres frontals de coure.

V

Una grapa femenina estava el cortinatge del sexe.

VI

Al cel hi ha un ull desdibuixat. Dins la retina hi ha un triangle. Dins el triangle una coloma en posat d'Esperit Sant. Dins la coloma pul·lulen les dotze campanades d'un rellotge sevillà. Entrexoquen i formen un pomell de violes de cabaret parisenc.

VII

S'ou, clar: la sirena del paquebot que ara surt del port de Calcuta; el renegar d'un sacerdot copte; el sospir de totes les verges que tenen venut l'amor en la Boca de Buenos Aires. S'ou, també: el trepidar de totes les taules de tres peus de tots els espiritistes del món. I un crit d'esglai: el d'una oreneta que s'ha enfilat a la llengua el fibló d'un mosquit.

VIII

La puntada de peu d'un tricorni desperta els gitanos.

IX

Els gitanos, cap cot, seguits del tricorni, passen el pont de la rambla. Endarrere, han restat les bales dels ulls de les gitanes que ametrallen el tricorni.

X

La sang no arribarà a la rambla però els miralls de la barberia pobletana s'omplin de juraments. Les maquetes de segar cabells puguen i baixen pels cranis rostits al sol i els quadrons del pis de la barberia floreixen caragols d'atzabeja.

XI

Riu, envalentonat, el tricorni. El barberol agrana els rínxols i els gitanos, camí dels carros de la tribu, exclamen: —Ens han tallat el pèl! Ens han tallat el pèl!

XII

Les gitanes esquincen la roba. Perquè tindran abstinència sexual. Cada dia, però, creixerà el pèl un mil·límetre. En passar la quaresma, els cabells faran nous rínxols damunt els frontals i les dones podran quedar, de bell nou, embarassades.

XIII

El tricorni encara riu l'anècdota i la tribu augmentarà en tres individus.

El magraner

I

Primerament hi havia un card i ara hi ha un magraner. Entre les branques del magraner hi havia una constel·lació d'estrelles vermelles. Ara hi ha una constel·lació de magranes.

II

Ha eixit la lluna arran la muntanya vestida de bosc. El pastoret del sarró de les corfes de nous pren la lluna sota el braç, i a pessics, en pren prou més de la meitat.

III

El pastoret va a la bassa del molí i fa anar les corfes de nous com vaixells de pirateria. Cada vaixell té per vela un pessic de lluna.

Hi ha vora el molí un rossinyol que tanca i obri al seu gust l'aixeta del seu cant.

El pastoret posa els llavis al fus de la lluna i competeix amb el rossinyol. Al reclam ix la molinereta tota enfarinada de lluna.

—Eres tu, Aureli?

—Jo sóc, Marilena.

Naveguen les barques de nous. Un pollastre clava en la seda de la nit les quatre agulles del seu cant primerenc.

IV

—Besa'm tu primer.

—No; primer, tu.

—Si no em beses tu, no et bese jo.

V

El pastoret, amb la lluna sota el braç i amb els llavis enfarinats a besades, puja al magraner. Cull a cops d'estral de lluna unes magranes. Quan té la faixa plena de magranes...

VI

... passen els gitanos per sota el magraner. Un d'ells mena tres oques en columna. Un altre es palpa el pèl en creixença. Un altre aplega de terra les magranes.

—Mira —diu— tres bombes. Una per als tricorns, una per al Papa, i una per a Stalin.

—On les guardarem?

—Les posarem al coll de les oques.

Ara les tres oques tenen uns cascavells que dringuen robins autèntics.

VII

Del magraner ha escapat una magrana. S'infla. Es torna una corona reial. Es fa més gran, la corona. Ara és la corona d'Anfòs Darrer. És tota guarnida de robins. I es torna una faç militaritzada. En rodar per terra va vora la bassa del molí. I es mira en l'espill de les aigües. I veu la faç del general Hindenburg asomada a la finestra del seu palau.

Magrana i general somriuen, satisfets, alhora.

VIII

El pastoret ascla els cimals del magraner. En baixar a terra veu que ha asclat els braços de la molinereta. Les cames de la molinereta. Els pits de la molinereta. Ha deixat, però, intacte l'escapulari de la Mare de Déu del Carme que sota la pell duu la «Maja desnuda» de Goya.

IX

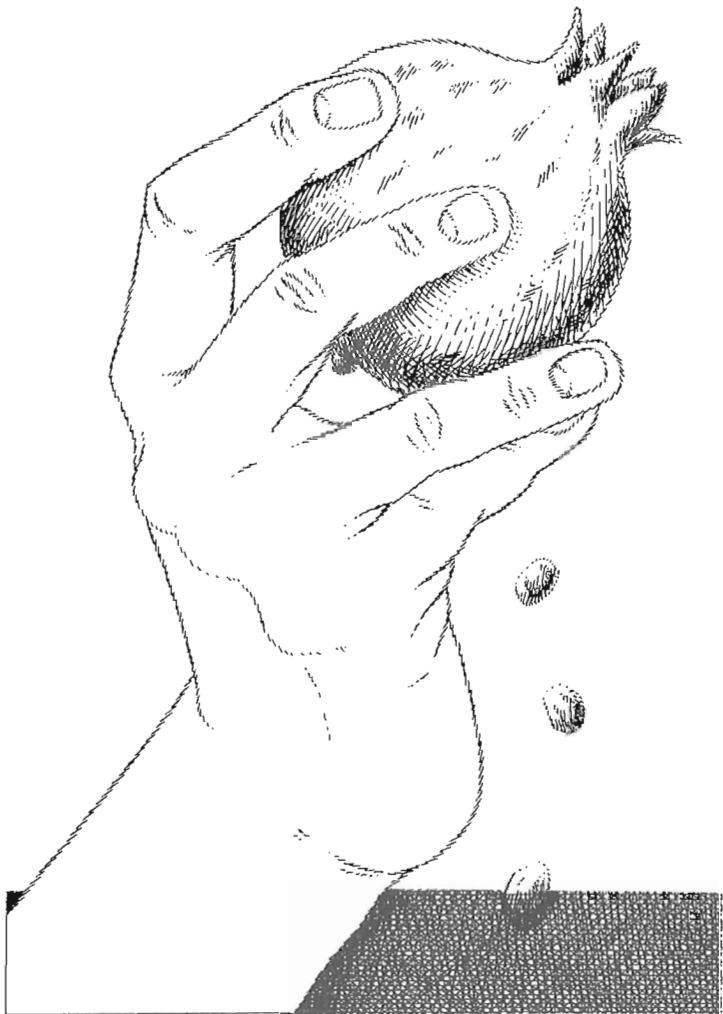
Una gitana riu. Riu perquè ha intuït que el tricorni es grata el cap per la ronya que li empeltà amb una maledicció oportuníssima.

La lluna ha escapat al cel. Hi ha un gafarró que plora dins l'ombra d'una muntanya vestida de lluna.

Les tres oques del gitano assagen un himne patriòtic.

X

Floreix, novament, el magraner. Hi ha una constel·lació semblant a lira enganxada als cimals. Les ungles del vent polsen una antiga cançó napolitana a les cordes de la



constel·lació.

La molinereta plora perquè encara no floreix al seu ventre la tija dels seus amors; però el pastoret ja enumera les segalletes de la ramera que guarda.

XI

Passa una estrella en fuga: un queixal escopit per l'Ossa Major.

XII

Comença a eixir el Sol. Els guants de l'escut nacional de la República Argentina es desinflen a poc a poc i el pell-roja del dòlar auri solar es trau una ploma del cap per escarbotar-se les dents. Què ha escopit? Sacco i Vanzetti.

Tot el proletariat del món s'ha tornat escopidera.

XIII

El gitano de les oques es distreu passant el rosari. Sembla Miguel Unamuno quan recorda el rosari de versos del «Cristo de Velázquez».

XIV

El Sol s'ha menjat les estrelles, bada les roques de Castella, tosta la pell dels gitanos en camí i pinta el blat d'un to de mel de romer.

XV

Els pits de les gitanes de la tribu comencen a dormir sobre els ventres inflats de vida.

La caverna dels troglodites

I

Platja en Primavera. La mar és sembrada d'ones petites que floreixen mitges llunes d'escuma.

Ve el gitano que mena les tres oques en columna. Cada oca llueix al coll un cascavell de robins que dringuen.

Ve Maria —amb el cor a la cuixa—. Descorda el barnús que la cobreix.

Ve Antònia —amb els llavis a la galta—. Deixa caure a l'aigua el seu barnús.

El gitano seu a la sorra. Té, cames obertes, les oques en fila. Són un piano. Quan estira les cues dels animals aquestos inventen una nota harmònica. La mar posa, a més a més, un teló de notes greus. Tot plegat és un «jazz».

Maria i Antònia s'agafen i dansen al compàs de la música. S'han encolxat amb frontisses de rialles.

II

Ve un jesuïta amb els Evangelis oberts. Es puja les ulleres al front per contemplar aquest monstre de quatre potes que per un costat té la pell a quadrets i per l'altre la té a faixes virolades.

Ve un llop de mar que fuma amb l'antiga pipa holandesa i observa aquest animalot de quatre potes que dansa vora la mar.

Ve un jove carrabiner. Destria la Maria de l'Antònia. Les pren pel braç i les allunya una mica del jesuïta i del mariner. Es trau del pit una botella de «whisky»... Les invita a beure.

I mentre beuen elles, el carrabiner es descorda l'uniforme amb intencions ben amoroses.

Ve el nostre antic amic el Professor Barbaflorida. Com sempre, ve amb un llibre sota el braç.

III

Maria i Antònia fugen, carrera pedestre, platja enllà. Les segueix el carrabiner, qui és ara un perdigot ansiat la perdiu que reclama. El segueix el llop de mar que és ara un tauró que ol uns trossos de carn en putrefacció. Els segueix el jesuïta. Però es repensa i espera que les jovenetes cobejades donen la volta al món. Les agafaria

i les tombaria dins aquella barca que dorm de costat uns metres més enllà...

—No ve d'un dia el meu triomf —diu—. Cal saber esperar.

IV

Maria i Antònia corren i riuen. Es fan petites tant com s'allunyen del Professor Barbaflorida, immutable a tot espectacle amorós.

Passa un aeroplà. El carrabiner que creu en Déu esguarda les altures i perd el rastre de les joves en fuga. El vell mariner segueix la persecució. No és home que abandona un mal pensament.

El jesuïta, assegut, espera i esperarà.

El Professor Barbaflorida no comprén què persegueix el llop de mar.

V

Maria i Antònia corren i riuen la facècia. De la llunyania s'acosta una muntanya. Corren més i riuen més. En ésser a la muntanya troben el gitano de les oques.

—On som, gitanet? —diuen.

—Som —respon— vora la caverna dels troglodites. Veniu amb mi.

I les porta al peu de la muntanya. A la mateixa boca de la caverna. On és el Rei.

VI

El Rei dels Troglodits pren Maria i Antònia, els treu els «maillots» i les condueix a la Sala del Tron. Hi és la senyora Regina llegint la Bíblia dels protestants. Hi ha un llit vora el Tron. En voler ficar les dues joves alhora sobre el llit, la Regina protesta amb paraules de la Bíblia.

No es conté el Rei per això i la seua virilitat es manifesta als ulls de les tres dones.

Maria i Antònia riuen. El Rei, en calçotets, no sap per quina jove començar. Com el poeta català en cas semblant, tant li agrada la rossa com la bruna.

VII

Paisatge del Reialme troglodita.

Els troglodites, plomes al cap, buirac a la cuixa i arc a les mans, fan un curs d'esport en honor de Maria i Antònia, les noves concubines del Rei.

Hom ha soltat en l'aire el disc de la lluna. Qui hi posarà la primera fletxa serà el guanyador de la joia.

VIII

Un troglodita: — És difícil d'encertar la lluna.

Un altre: — Jo he contractat cinc avions perquè m'espanten la lluna cap al meu costat.

Un altre: — Jo he contractat amb el Rei el títol de campió. Aquell ha contractat Sagitari perquè el substituísca d'amagat. És inútil. Seré jo el guanyador. La primera fletxa que reba la lluna, el Rei me l'atribuirà.

Un altre: — Això és injust.

— Però seré jo el campió.

Un altre: — Ho denunciaré.

— És inútil tot. Ho he contractat personalment amb el Rei.

Un altre: — I què us costa?

— Prestar al Rei la meua esposa durant tres nits seguides.

Un cor de troglodites: — Home! Haver-ho dit abans!

XI

Hi ha un vol de sagetes en l'aire. La llum de la lluna difícilment es filtra a través dels ferros brunzidors.

Cap sageta no encerta la lluna. Baixen a terra afuades. Cauen totes dins un barranc pròxim. En tocar terra cada sageta es torna un feixista mussolinià. Aprofiten l'ocasió de trobar-se junts i celebren un Congrés per continuar salvant la pàtria llur.

X

El Rei dels troglodites es rebolca en el llit de vora el Tron amb l'esposa del campió, qui és nomenat Segon

Troglodita del Reialme.

XI

El gitano que mena les oques en columna fa la seua via cap a Llevant. Una ruera incommensurable de comunistes segueix el gitano. Maria i Antònia segueixen els comunistes. La lluna segueix les ex-verges. El sol segueix la lluna. El gitano segueix el Sol...

En plegar-se tots sota el magraner de vora el molí es veu el pastoret com es berena a besades la molinereta embarassada de set mesos.

Acadèmia

I

Dins l'ombra d'un arbre fullat el jesuïta espera, encara, el tomb al món de les joves que cobeja. Espera i llig.

Llig un graciós llibret de poemes religiosos. Un d'ells fa així:

II

Sagetes en optimisme, Jo
 no
 sé
 si
 Déu
 ha trobat en mi el fill del somni seu.
 Si
 no
 sóc
 com
 Ell
 em
 vol
 no'm
 da
 el
 cel
 en
 fer
 mon
 vol.
 Ai, Déu meu;
 Vós que tot ho podeu,
 per que no voleu fer el que fer podeu?

III

El jesuïta segueix llegint poemes i de tant en tant somriu i es grata el cap. Heus ací una moïstra de la seua felicitat.

IV

Dins l'òmbra espessa del ventre d'una barca, el nostre antic amic, el Professor Barbaflorida, té establerta una curiosa biblioteca. Llig i espera que al cel traguen florida les roses cristal·lines dels estels.

V

Llig uns paràgrafs de Llorens i Barba.

«Si les grans literatures ofereixen un caràcter nacional a totes llums, tant en les obres en què pren part el poble sencer com en les que són degudes a un o pocs intèrprets privilegiats dels sentiments comuns, també el pensament filosòfic adquireix un aspecte indígena i forma part del patrimoni intel·lectual de cada poble».

«Aquest pensament es distingeix dels altres no tan sols per la seua tendència a remuntar-se a allò que és més general i elevat, sinó també per la seua aspiració a encloure la universalitat dels éssers i endinsar-se en la natura íntima de cadascun d'ells».

Segueix llegint i amb Llorens i Barba conclou el Professor que la cultura és un jardí on tardanament floreix el pensament filosòfic dels individus.

I diu:

—Ai, aquest món! Ja es veu ben bé que ara comença la seua joventut.

VI

Deixa el llibre al prestatge inexistent i pren un altre

llibre. L'obri i llig:

La dona, lliurement, podia emportar-se tots «suos paños e suo lecho a sua mula ensellada, e enfrenada si la adujo, o si gela dio el marido, o si la heredo de otra parte, e el mueble que trajo consigo en casamiento e la meitad de todas las ganancias que ganaron en uno».

I diu:

—Heus ací que aquest «Fur vell de Castella» pot esdevenir l'ideal de tots els corcs comunistes descreguts de Santa Teresa si els obliguen a estar entre el «Quijote» i el «Càntic dels Càntics».

VII

I pren un altre llibre i llig:

«Les vostres dones són els vostres camps: cultiveu-les totes quantes vegades vullgueu; consagreu-los els vostres cors».

«Aquell qui repudie tres vegades una dona no podrà tornar a prendre-la fins que la dona no haja passat pel llit d'un altre marit seu que així mateix la repudie».

I llig:

«No us està permès d'amullerar-vos amb les vostres mares, amb les vostres filles, amb les vostres germanes, amb les vostres ties, amb les vostres nebodes, amb les vostres dides, amb les vostres germanes de llet, amb les vostres àvies, amb les filles de les vostres dones, la custòdia de les quals us ha estat confiada, a no ésser que havéreu cohabitat amb llurs mares. No us amullerareu amb les vostres nores, ni amb dues germanes. Però si el crim és ja un fet, el Senyor és indulgent i misericordiós».

I diu:

—Quanta importància hom dóna a un «però» i a un «a no ésser». En veritat és conseqüència de la moral de la indulgència i de la misericòrdia.

El Professor Barbaflorida tancà el Korà i amagà un somrís. I deixà el llibre sota una inexistent cadira de cuir.

VIII

I agafa un altre llibre i llig:

«Llavors que Déu destruï les ciutats de la plana i es recordà Déu d'Abraham i, assolant les ciutats que Lot habitava, s'endugué Lot d'enmig de la destrucció, se'n pujà Lot de Segor i, amb les dues filles, se n'anà a soplujar-se a la muntanya. (No li feia goig romandre a Segor).

I allí sojornaven, dins una balma, ell i ses dues filles, quan diu la més gran a la més petita:

—El pare es fa vell i hom no hi haurà al món qui ens entre, segons és ús arreu de la terra. Si dàvem beure vi al pare i dormíem amb ell?, que així servariem semença del nostre pare.

I a la nit donaren beure vi al pare, i hi entrà la més gran i dormí amb son pare. I ell no s'adonà ni del jaure's ella ni del llevar-se ella.

I ve l'endemà que diu la més gran a la més petita: — Jo, vet aquí, a la nit só jagut amb el pare; tornem-li a dar vi aquesta nit, i hi entres tu i hi jaus i així servarem semença del nostre pare.

I també aquella nit donaren beure vi al pare i hi anà la més petita i dormí amb ell. I ell no s'adona ni del jaure's ella ni del llevar-se ella. I les dues filles de Lot conceberen del pare. I la més gran tingué un fill i li posà de nom Moab. I aquest és pare dels Moabites, fins avui dia. I la més petita, també ella, tingué un fill i li posà de nom Ben-Am mí. I aquest és, fins avui dia, pare dels fills d'Ammon».

El Professor tancà el Gènesi el rebotà contra la paret inexistent. I diu:

—Aquesta és la castedat de la moral de la indulgència i de la misericòrdia!

IX

I després obrí un volum hindú i llig unes paraules del «Kama», allà on parla de les diverses maneres de besar.

Unes pàgines més endavant llig un paràgraf de l'«Ananga-Ranga».

—Pesta de llibre! —diu—. Però no abandona el volum sinó després de passar els ulls pel «Bagharata».

En deixar-lo al prestatge es renta les mans, pudorós.

I diu amb puntes d'esglai:

—Que no sospite algú que he llegit pornografia.

Llavors el Professor pren el seu llibre de Memòries i escriu:

«Vivim una època casta. Mai no ha hagut més moralitat que ara. El diable de la voluptuositat ja no recolza en el sexe. Dues atraccions femenines resten, encara: l'aigua i el sabó. Si entre el feixisme i el comunisme no acaben per fer perdre de la memòria l'existència del sabó el món es despoblarà».

X

Tots els llibres de la biblioteca del Professor Barbaflorida es fonen, es deixaten dins l'amargor espiritual de l'ombra de la barca. En passar uns minuts no resta sinó un sol llibre que creix fins a omplir el buit que hi ha entre la terra i les núvoles. El llibre es gira a poc per mostrar el llom àuriament il·luminat. Diu:

Taula de logaritmes

FINAL

I

«Hall» del xalet del balneari de muntanya. Les quatre cames de fadrina enfundades de mel. Les tres camises de cavaller, blanques. La barba, *cerrada*, del Mestre

d'Escola. Als cendrers, sis cigarretes de tabac havà. En primer terme una cocktailera, sis vasos plens de baf snob i una ganyota de malhumor als llavis. En segon terme la cortina blava del cel retallada de muntanyes pelades.

La veu de la Maria: —Hem passat l'estona, no?

La veu de l'Antònia: —Una estona truculenta però saborosa.

La veu del Miquel: —Sí; la camalliga de Maria em pitjava tant el coll que he cregut morir ofegat.

La veu d'Enric: —Jo no faig cas de truculències. Tots els mossecs de l'Antònia no m'han fet sinó pessigolles al dit gros del peu.

La veu del Josep: —Jo he estat ben feliç. En dir-vos que he estimat molt i fort sense saber qui...

La veu de Maria: —No és menester saber quin ha estat el corpus adorat per tu. Els ulls et denuncien.

La veu del Mestre d'Escola: —Sou bons xics. Sou fills de l'època. Jo asseguraria que Maria i Antònia hauran família d'aquesta bacanal.

Les veus d'Antònia i de Maria: —Oh, no, no. No ho vulga Déu. I no vingueu amb mals averanys.

La veu del Mestre d'Escola: —Deixem-ho al temps. Potser sí, potser no. Sou joves i segurament que practicareu millor. Veig que us preserveu. Això sempre és un mal. Quan jo era jove...

La veu dels cinc enfadats: —No; històries, no! Quan vós éreu jove! Aleshores no es sabia res de la felicitat de la vida...

El Mestre d'Escola s'avergonyeix per no haver sabut res bo de la vida amorosa i això que té deu fills. I li puguen els colors a les galtes, d'un vermell de gall dindi. Va a protestar, a moralitzar, però les paraules prenen un so greu, de fusta atacada i fa un escarafall, talment com el d'un gall dindi enamorat.

Tots riuen, sarcàsticament; ell, però, deixa escapar dues llàgrimes.

II

En el «hall» no hi ha ningú.

Entra una cambrereta jove amb el cervell ple de pardalets, a replegar el servei.

Replega cocktailera, gots, perfums, cigarretes, tres camalligues, dos mocadors, un pit de la Maria abandonat sobre el piano, una cuixa de l'Antònia recolzada a la paret, un mirallet de cavaller, una sabata, un tub amb restes de cocaïna, un rosari de mals pensaments...

La veu de la cambrereta: —No cal tant, no. Bacons!

La Marilena fa el mateix amb el pastor i ningú no ho coneixeria. Bacons! I això que són senyorets de ciutat.

III

La veu del Mestre d'Escola (en entrar al «hall»): —Escolta, xica: has vist una cosa que se m'ha perdut ací?

La veu de la cambrereta: —Ací? A vosté?

La veu del Mestre d'Escola: —Sí; una cosa que es diu «vergonya».

La cambrereta es posa un dit en la boca, pensativa, i esguarda el trespòl. El Mestre d'Escola segueix la mirada de la xica i els dos, alhora, somriuen i assenyalen la coberta.

—Ací està! —exclamen.

En mig del trespòl, inflat i opac, un plafó enorme desitja evadir-se vers el cel. El Mestre d'Escola el pren sota el braç i surt a l'aire lliure.

La cambrereta esclata a riure, beu un glopet d'un cocktail abandonat i es palpa els pits naixents, temeruca d'haver-los perduts.